

به نام خداوند بخشنده مهربان

آموزش مهارت‌های نرم در تدریس

دکتر امیررضا خدامان
روانپزشک و هیات علمی دانشگاه

کلید اثربخشی در کلاس دانشگاه

فراتر از انتقال دانش:

ارتباط مؤثر

همدلی

مدیریت کلاس

انگیزش

چرا مهارت‌های نرم؟

دانش تخصصی کافی نیست. اساتید موفق کسانی‌اند که با مهارت‌های نرم (ارتباط، گوش دادن فعال، حل تعارض) فضای یادگیری امن و پویا می‌سازند.

دانشجو امروز، نه فقط محتوای درسی، بلکه نحوه ارائه و تعامل با استاد را به یاد می‌آورد.

مهارت‌های نرم کلیدی برای اساتید

- ارتباط مؤثر
- همدلی و ایجاد اعتماد
- مدیریت کلاس و تعارضات
- بازخورد سازنده
- انعطاف‌پذیری ذهنی
- اشتیاق و الهام‌بخشی

ارتباط مؤثر

گوش دادن فعال:
خلاصه کردن
تایید

زبان بدن:
تماس چشمی
فدم زدن در کلاس
لبخند زدن

همدلی هوشمندانه

همدلی به معنای پذیرش اشتباه یا پایین آوردن سطح توقع نیست.

یعنی درک کنید دانشجو ممکن است فشار خارجی (کار، خانواده، اضطراب) داشته باشد.

گاهی یک جمله مثل «می‌فهمم این هفته برای شما سخت بوده» اعتماد دانشجو را می‌سازد.

مدیریت تعارض در کلاس

حفظ آرامش

عدم بحث و جدل

گفتگوی خصوصی پس از کلاس

تمرکز بر رفتار و نه کل شخصیت دانشجو

بازخورد سازنده

«این پروژه خیلی ضعیف بود»

«در بخش مقدماتی نیاز به توضیح بیشتر و منابع جدید داری، بیا با هم مرور کنیم.»

روش ساندویچ (نکته مثبت + جای بهبود + حمایت)

ایجاد انگیزه در دانشجویان کم‌انگیزه

ارتباط مطالب با نیاز امروز او

تعریف پروژه‌های واقعی

دادن حق انتخاب کوچک (مثلاً موضوع ارائه آزاد)

تحسین تلاش‌های کوچک

پرسشگری سقراطی

چه دلایلی برای این نتیجه داری؟

آیا ممکن است از زاویه دیگری هم ببینیم؟

در عمل چه کاربردی داره؟

تا حالا شده بر عکس این مورد فکر کنی؟

سایر نکات مهم

تواضع

نظم

وقت شناسی

تشویق به سوال

مدیریت هیجان

تمرین عملی

دانشجوی گستاخ

بازخورد

اصلاح

موانع کاربرد مهارت‌های نرم در کلاس

خستگی

تعداد زیاد دانشجو

فشار پژوهشی

فرهنگ نمره محور

خودارزیابی

چقدر در کلاس حرف دانشجو را قطع می‌کنم؟

چقدر تشویق به سؤال می‌کنم؟

چقدر پیگیر مشکلات فردی هستم؟

چقدر انتقاد پذیر هستم؟

چطور بهتر بشم؟

